

ΔΙΑΘΗΚΑΙ

ΤΩΝ

ΑΕΙΜΝΗΣΤΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ

ΤΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΛΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1887

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐκδίδοντες τὰς διαθήκας τῶν ἀειμνήστων εὐεργετῶν τῶν Ἰωαννίνων, τῆς ἀπανταχοῦ τηλαυγοῦς ταύτης κεφαλῆς τῆς Ἡπείρου, νομίζομεν ὅτι ἐπιτελοῦμεν καθῆκον οὐ μόνον πρὸς τὴν Ἱερὰν αὐτῶν μνήμην, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πατρίδα, ἥτις δέον νὰ γινώσκῃ αἰωνίως τὰ ὄνόματα καὶ τὰς ἀγαθοεργίας τῶν τιμαλφεστάτων τέκνων της. Ἡ ἱστορία ἡμῶν ἀπὸ πολλῶν ἡδη γενεῶν δὲν ἔχει ὁμολογουμένως νὰ ἐπιδεῖξῃ εὐγενεστέρους καὶ καρπιμωτέρους ἀγῶνας ἢ τοὺς φιλοτίμους μόχθους τῶν πατέρων ἐκείνων, οἵτινες ἐμπεφορημένοι ἐνθέου ἔρωτας πρὸς τὴν γενέθλιον αὐτῶν ἐστίαν καὶ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐν ξένῃ γῇ κατατρυχόμενοι ἡδυνήθησαν νὰ συγκομίσωσιν ἐντέμους καρποὺς ἵνα παραδώσωσιν ἡμῖν αὐτοὺς ως ἐφόδια πρὸς τὴν χριστιανικὴν καὶ τὴν ἔθνικὴν ἡμῶν σωτηρίαν. "Εστω ἀθάνατος καὶ εὐλογημένη ἡ σεπτὴ μνήμη τῶν φιλοστόργων τούτων γονέων, εἰς τὴν ἀρετὴν τῶν ὅποιων ὀφείλομεν τὸ φῶς τῆς γνώσεως καὶ τὴν παρηγορίαν, τὸν σπόρον τοῦ εὐγενοῦς ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῶν χρηστῶν ἐλπίδων ἐν τῷ μέλλοντι!

Δημοσιεύομεν ὡδε τὰς Ἱερὰς αὐτῶν ἐντολὰς χωρὶς νὰ ἀναγράψωμεν ἄλλο τι περὶ τοῦ βίου των, διότι τίς ἀγνοεῖ, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἔζησαν ἀφανῶς καὶ ἐν χριστιανικῇ ταπεινοφροσύνῃ ἵνα ἀποθάνωσιν ως στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ καὶ ως ἄφωνοι μάρτυρες τοῦ κηρύγματός Του; "Ἐπειτα τίς ἡ χρεία λόγων καὶ ἱστορικῶν ἀπομνημονευμάτων εἰς τοὺς εὐεργέτας τούτους, ὃν ἡ μὲν ζωὴ ὑπῆρξεν ἐμπράκτως τε καὶ κατὰ διάνοιαν διηνεκὴς καὶ ἐνθερμος ἀφοσίωσις εἰς τὴν πατρίδα, ὁ δὲ θάνατος ἐφένη ως λαμπρὰ ἀποκάλυψις ψυχικῶν προτερημάτων ἀξιῶν αἰωνίας λατρείας καὶ μακαριότητος; Άι διαθῆκαὶ αὐτῶν εἶνε ἀληθῶς τὸ καθαρώτατον κάτοπτρον τοῦ βίου των καὶ τὸ εὐγλωττότατον ἐγκώμιον τῆς ἀρετῆς των. Μία καὶ ἡ αὐτὴ ψυχὴ διαπνέει αὐτὰς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἡ πνοὴ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, τοῦ θερμοῦ ζήλου πρὸς τὰ καλὰ καὶ τῆς πατρικῆς φιλοστοργίας. Οὐδὲν ἀναγράφεται ἐν αὐταῖς περὶ τῶν ἀνεκδιηγήτων

πικριῶν καὶ ταλαιπωριῶν, διὸ ὡν οἱ εὔσεβες ἔκεινοι πατέρες ἡδηνήθησαν νὰ συλλέξωσι τοσούτους καρποὺς ἵνα θρέψωσι καὶ ἔξευγενίσωσι τὰ τέκνα τῆς πατρίδος, ἵνα σώσωσι τὰ ὄρφανὰ καὶ τοὺς πτωχοὺς ἀπὸ τῆς δυστυχίας καὶ ἵνα χορηγήσωσι τὰ πρὸς νοσηλείαν καὶ θεραπείαν τῶν ἀσθενούντων. Πάντες ὑπέστησαν μαρτυρικῶς τὰ δεινὰ τῆς ἔξορίας, κατεπάλαισσαν τὴν πενίαν καὶ τὴν ἄλλην κακοδαιμονίαν χωρὶς νὰ ρήξωσι ποτε φωνὴν ἐπιδείξεως ἢ ἀγανακτήσεως καὶ κατεφρόνησαν μαρτυρικῶς τῶν κινδύνων μόνον ἵνα ἀνακουφίσωσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν κακώσεων σκληρᾶς τύχης καὶ ἀπὸ τοῦ βέρους μακραίωνος ὄρφανίας. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἄλλαι πόλεις καὶ ἄλλοι λαοὶ ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσι πλουσιωτέρους εὐεργέτας, ἔργα καὶ ἴδρυματα αὐτῶν μεγαλοπρεπέστερα, καρποὺς πολὺ δαψιλεστέρους καὶ γονιμωτέρους ἵσως, ἀλλ' ἡ αἰωνία ὑπεροχὴ τῶν ἀειψυνήστων ἡμῶν πατέρων ἔγκειται ὁμολογουμένως ἐν τῇ βαθύτητι τῆς ἀγνῆς προαιρέσεως καὶ τοῦ φρονήματος, ἐν τῇ θαυμαστῇ καρτερήσει τῶν πόνων καὶ τῶν κακοπαθειῶν καὶ ἐν τῇ ἐνθουσιώδει πίστει εἰς τὴν ἀγιότητα τοῦ σκοποῦ. Διὰ τοῦτο αἱ διαθῆκαι αὐτῶν δὲν εἶνε μόνον τεκμήρια τῆς ψυχικῆς εὐγενείας καὶ καλοκἀγαθίας των, ἐφ' αἷς ὄφειλομεν αὐτοῖς αἰωνίαν εὐγνωμοσύνην, ἀλλὰ καὶ μνημεῖα μαρτυροῦντα τὴν ἀπαράμιλλον ἐγκράτειαν αὐτῶν καὶ αὐταπάρυνσιν. Εἴθε νὰ χρησιμεύσωσιν αὗται εἰς πᾶσαν γενεὰν ὡς κέντρα καὶ παραδείγματα πατρικῶν ὀρετῶν, διὸ ὡν μόνον εἶνε ἐφικτὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ ὑγιοῦς πολιτισμοῦ.

Αἱ διαθῆκαι αὗται ἔχονται ἀκριβῶς ὡς εὑρέθησαν συντεταγμέναι ἀνευ γραμματικῶν διορθώσεων. Υπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα ἀρχαῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐλέη κληροδοτηθέντα εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννιτῶν εἴτε διὰ διαθηκῶν, αἵτινες ἀπώλοντο, εἴτε ἀνευ τοιούτων. Παρελείφθη μόνον ἐνταῦθα ἡ διαθῆκη τῶν κορυφαίων τῆς Ἡπείρου εὐεργετῶν, τῶν ἀοιδίμων ἀδελφῶν Ζωσιμᾶ, διότι αὕτη ὑπάρχει πρὸ πολλοῦ ἥδη ἐκδεδομένη ἐν ἴδιῳ τεύχει ἐλληνιστὶ καὶ ῥωσιστ!

XIII

ΔΙΑΘΗΚΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΣΧΟΥ

Νικόλαος Πάσγος τις ἀποβιώσας ἐν Κερκύρᾳ, δπου πρὸ πολλῶν ἑτῶν ὑπῆρχεν ἐγκατεστημένος, ἐγκατέλιπε μικράν τινα περιουσίαν, τῇς ὅποίας μέρος διὰ διαθήκης του διένειμεν εἰς τοὺς συγγενεῖς του, τὸ δὲ λοιπὸν ἀφιέρωσεν ὑπὲρ τῇς ἐν Ἰωαννίνοις σχολῆς ἵνα διὰ τοῦ τόκου αὐτοῦ σπουδάζωσι τρεῖς ἢ τέσσαρες μαθηταὶ.

Μεταξὺ τῶν συγγενῶν τοῦ μακαρίτου αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ ἡ χήρα τῇδη σύζυγος τοῦ Ἀναστασίου Κυριάκη καλουμένη, ἥτις μὴ εὐγαριστηθεῖσα εἰς δ, τι ὁ μακαρίτης σύζυγός της ἐν τῇ διαθήκῃ του τῇ ἀφησε, προσέβαλε διὰ τοῦ δικαστηρίου τὴν

διαθήκην του ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ οἰκειοποιηθῇ ἀπασαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν. Κατὰ συνέπειαν τούτου ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων ἀποκατέστησεν εἰς Κέρχυραν ἐπίτροπον ἵνα ἐμφανισθῇ εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς ὑποστήριξιν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς ισχύος καὶ τοῦ κύρους τῆς διαθήκης. Ἐσχάτως λοιπὸν ὁ ἐπίτροπος οὗτος ἀπέστειλεν εἰς τὴν κοινότητα τῶν Ἰωαννίνων τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον, διερ διαλαμβάνει τὰς ισχυροτέρας κατὰ τῆς διαθήκης προσβολὰς τῆς κὺρ Αναστασίας.

“Ἐπεται τὸ ἔγγραφον.

«Κατὰ τὸ 807 ἄρθρον τοῦ πολιτικοῦ κώδηκος ὁ ὑπήκοος Ἰόνιος δύναται νὰ διαθέσῃ ὑπὲρ ἀλλοδαποῦ ἀν μεταξὺ τῶν δύο ἔθνων ὑπάργῃ δικαίωμα ἀμοιβαιότητος, ἐπιφυλακτομένων δὲ τῶν ἔξαιρέσεων δσκι διὰ διπλωματικῶν συνθηκῶν δυνατὸν νὰ λάβωσι γάρων.

Τοιαύτη διάταξις δὲν συμμορφώνεται μὲ τὸ 608 ἄρθρον τοῦ ιδίου κώδηκος τὸ ἀποβλέπον τὴν ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆν, δι'οῦ δὲλλοδαπὸς δύναται νὰ κληρονομήσῃ τὴν περιουσίαν τὴν ὅποιαν ἀλλοδαπός τις ἡ ἡμεδαπὸς διακατεῖγεν εἰς τὴν Ἰόνιον Ἐπιχράτειαν κατὰ τὸ ἀρ. 17, 18 καὶ 19 τοῦ παρόντος κώδηκος, τούτεστιν δταν ἡ κυριέρηνησις εἰς τὴν δποίαν ἀνήκει διαδηλώσῃ ἐπισήμως ὅτι παραγωρεῖ τὴν ἀμοιβαιότητα εἰς τοὺς Ἰονίους· ἡ διαρροὴ μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἄρθρων συνίσταται εἰς τὸ δταν δύναται τις νὰ διαθέσῃ ὑπὲρ ἀλλοδαποῦ δταν πραγματικῶς ὑπάργῃ ἀμοιβαιότης, ἀλλ' ὁ ἀλλοδαπὸς δὲν ἀποδέγεται κληρονομίαν ἐξ ἀδιαθέτου εἰμὴ ὑπαρχούσης τῆς ἐπισήμου διαδηλώσεως τοῦ κράτους εἰς τὸ δποίον ἀνήκει.

Αὔτος εἶνε ὁ τρόπος, κατὰ τὸν δποίον δύναται ν' ἀντιταχθῇ ἡ ἀγωγὴ τῆς χυρίας Κυριάκη κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν ἦν κάμει τῆς διαθήκης, ως πρὸς τὴν ποσότητα δηλαδὴ τῶν κληροδόγων.

‘Ανάγκη δθεν ν' ἀποδεῖξωμεν ὅτι πραγματικῶς ἡ ἀμοιβαιότης ὑπάρχει, δηλ. ὅτι εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος καὶ ίδιως εἰς Ἰωάννινα τὸ δικαίωμα ξενοκληρίας δὲν ἀναγνωρίζεται, καὶ

έκκαστος δύναται νὰ διαθέσῃ τῶν πραγμάτων του ἔνεκα διαθήκης ή δωρεᾶς εἴτε εἰς ἡμεδαποὺς εἴτε εἰς ἀλλοδαποὺς ἀδιαφόρως.

Τοῦτο δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ μὲν ἐπίσημον πιστοποιητικὸν τῶν ἐκεῖσε ἀρχῶν καὶ τῆς πρεσβείας ή προξενείου· πρέπει δὲ νὰ γείνη ἔρευνα περὶ δλων τῶν πράξεων ἀμοιβαιότητος μεταξὺ τοῦ Ἰονίου Κράτους καὶ τοῦ Ὀθωμανικοῦ.

Τὸ δεύτερον μέσον δι'οῦ προσβάλλεται ἡ διαθήκη τοῦ κύρ Πάσχου στηρίζεται εἰς τὸ 805 ἄρθρον τοῦ πολιτικοῦ κώδηκος, ως πρὸς τὴν ἀνικανότητα δηλαδὴ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἀλλων δημοσίων καταστημάτων. Καὶ ως πρὸς τοῦτο ἀνεξαρτήτως πάσης δικαιωματικῆς συζητήσεως πρέπει ν' ἀποδείξωμεν δτὶ οἱ εἰς Ἰωάννινα διαμένοντες ὑπήκοοι δθωμανοὶ καὶ ἐν γένει οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπόκοοι δύνανται ἐλευθέρως καὶ ἀδιακρίτως νὰ διαθέσωσιν ὑπὲρ ἐκκλησιῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων.

Τοιαῦτα λοιπὸν ἐπίσημα ἔγγραφα εἶνε ἀνάγκη νὰ προσαχθῶσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ εἰς διεκπεραίωσιν τῆς δίκης.

ΔΙΑΘΗΚΗ

Τὴν ἡμέραν 19 Ἰουνίου ε. π. 1 πρώτην Ἰουλίου ε. ν. 1853 πενήτα τρεῖς Κερκύρᾳ ὥρᾳ μίᾳ μετὰ μεσημβρίαν· ἐπειδὴ καὶ διὰ τῆς χθεσινῆς πράξεως τοῦ μονομελοῦς πρωτοδικείου, σημειωμένη εἰς τὸ περιθώριον τῆς ἐπίσης χθεσινῆς ἵκετηρίου, ἀντικατεστάθην ἐγὼ ὁ ὑπογεγραμμένος συμβολαιογράφος εἰς τὴν τοῦ συμβολαιογράφου Κ. Σπυρίδωνος Κουλλούρη θέσιν ως μοὶ παρεδόθησαν αἱ δύο μυστικαὶ διαθῆκαι τοῦ ἀποβιώσαντος Κ. Νικολάου Πάσχου, ἡ μὲν ἡμερολογημένη τῇ 26 86ρίου 1846, ἡ δὲ 23 Ἀπριλίου 1847, ἵνα ἀναγράψω αὐτὰς, διὰ τοῦτο εἰς τὴν παρουσίαν τῶν ὑποσημειωμένων γνωστῶν μοι μαρτύρων ἔπειται ἡ ἀναγραφὴ τῶν ιδίων, ἀρχίζων ἀπὸ τὴν πρώτην ἄνω σημειωμένην.

Τῇ 30 Αὐγούστου 1852 ὥφθη Χ. Κογενίνας τοῦ πρωτοδικείου· ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, ἐλέησον, πάσης γὰρ ἀπολογίας

ἀποροῦντας, ταύτην σοι τὴν ἴκεσίαν ως Δεσπότης οἱ ἀμαρτωλοὶ προσφέρομεν, ἐλέησον ἡμᾶς.

Τὰς 26 Αυγούστου ε. α. 1846 Κορφούς.

Δόξα τῇ ἀγίᾳ καὶ ζωοποιῷ καὶ ἀδιαιρέτῳ Τριάδι νῦν καὶ ἄετοι καὶ εἰς ἀπεράντους αἰῶνας, ἀμήν.

Πρῶτον καὶ κατ' ἀρχάς, μυριοπόθητοί μοι συγγενεῖς καὶ ὄμοιοπαθεῖς ἀδελφοί, ἀνοικταῖς ταῖς ἀγκάλαις δεόμενος, εὔχομαι καὶ δῆλη μου τῇ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ ἰκετεύω καὶ ἐκτενῶς παρακαλῶ τὸν πανοικτίρμονα, φιλάνθρωπον καὶ πολυεύσπλαγχνον δημιουργὸν καὶ πλάστην ἡμῶν Θεὸν δπως Ἰλεως, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος γένοιτο, καὶ ἐκ τοῦ πλούτου τῆς ἀπείρου αὐτοῦ ἀγαθότητος δῶσῃ καὶ παρέξῃ μικράν τινα ἄνεσιν καὶ παραμυθίαν εἰς τὰ πλημμελήματα καὶ ἀπειροπληθῇ παραπτώματα ἐμοῦ τοῦ οἰκείᾳ θελήσει ἡμαρτηκότος καὶ πταίσαντος, δοῦποιος ἐγὼ ὁ ἀμαρτωλὸς καὶ δῆλος τῇ ἀμαρτίᾳ βεβυθισμένος μετὰ πολλῶν δακρύων προστρέχω, καταφεύγω εἰς τὴν θείαν δέησιν καὶ κοινὴν παράκλησιν ἀπάντων τῶν ἀγίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, προφητῶν, Ἀποστόλων, δμολογητῶν, ἀσκητῶν, μαρτύρων, πατριαρχῶν, ἱεραρχῶν καὶ ἀγίων διδασκάλων, δπως ἔντευξιν καὶ ἔντονον παράκλησιν ποιήσωσιν εἰς τὸν πανάγαθον ἡμῶν Θεὸν δι' ἐμὲ τὸν ἐν πολλαῖς καὶ ἀμετρήτοις ἀμαρτίαις ἀπειράκις παραπεσόντα· ταυτογρόνως δὲ δυσωπῶ γονυκλιτῶς καὶ γονυπετῶς δέομαι τὴν ὑπερευλογημένην δέσποιναν ἡμῶν θεογεννήτριαν καὶ ἀειπάρθενον Μαρίαν, τὴν κοινὴν ἡμῶν ἀλάθητον μεσίτρειαν καὶ κατὰ μεγίστην γάριν μητέρα, δπως τὸ κοκκίνωπον αὐτῆς χεῖλος μόνον κινήσῃ καὶ εἶπῃ πρὸς τὸν φιλοστοργώτατον, γλυκύτατον καὶ ἐρασμιώτατον αὐτῆς μονογενῆ υἱὸν «χορήγησον, δὸς τῷ νῦν προσπεσόντι ἀσώτῳ υἱῷ καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς τε καὶ καρδίας μετανοοῦντι ἄφεσιν καὶ ταχεῖαν συγχώρησιν», καὶ ἀρκεῖ μοι φθάνει μοι αὐτὸ τοῦτο διὰ τὴν ἐμὴν σωτήριαν, τὴν ὄποιαν ἀν καὶ ἀναξίως δακρυρροῶν ζητῶ καὶ τὰ λοιπὰ σιωπῶ, φωνάζων τρεῖς ἄγ! ἀδελφοί, ἄγ! μυριάκις ἄγ! καὶ ὅχι τρεῖς.

Βού Κατά χρέος δ' ἀπαραίτητον ἔρχομαι καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς διαμένοντας ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ παρόντος ματαίου, βραχυβίου καὶ ωκυμόρου κόσμου· ζητῶ ὅχι μόνον τὴν ἄρεσιν καὶ συγχώρησιν τῶν πλημμελημάτων μου ὃπος λόγῳ ἢ ἔργῳ ἢ διανοίᾳ ἡμαρτον καὶ ἔσφαλα πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς ιδίους ἔκὼν καὶ ἄκων, ἀλλ' ἀπαξάπαντες μὲ συντριβὴν ἔκούσιον καὶ θέλησιν ψυχῆς τε καὶ καρδίας νὰ ἵκετεύσητε καὶ παρακαλέσητε τὸν παραδεχόμενον κάθε ἀμαρτωλὸν πλάστην καὶ δημιουργὸν κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν, τὸν ἔρχόμενον καλέσαι κατὰ τὴν εὔαγγελικὴν αὐτοῦ ρῆσιν ἀμαρτωλούς ἵνα δώσῃ μοι τὴν ἀφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν, ἀνομιῶν, ἀπείρων βλασφημιῶν, ἀνοσιουργημάτων μου κτλ. κτλ. παρ' ἐμοῦ δὲ τοῦ νῦν ἀφώνου καὶ βεβυθισμένου ποτὲ τῇ ἀμαρτίᾳ ἐστάθητε καὶ εἰσθε συγκεχωρημένοι, καὶ ἐξεφώνησα αὐτὸ τοῦτο ἐν καιρῷ ἐξ δλης μου τῆς ψυχῆς καὶ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας μου. ΝΟΓΙΘ ΠΑΣΧΟ » Ἱερεὺς ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΡΑΧΛΙΩΤΗΣ » Κ. ΜΠΑΛΤΑΣ » ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Κ. ΠΑΣΧΟΥ » ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΛΣΑΡΑΚΗΣ μάρτυρας » ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΒΡΑΜΗΣ μάρτυρας..

13/25 Αυγούστου 1852 ίδε υπογραφή εἰς τὰς πράξεις μου ὁ συμβολαιογράφος ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΣΤΑΜΛΑΤΙΟΥ ΚΟΥΛΛΟΥΓΡΗ.

Γού Κατὰ πολλῆς καὶ μεγάλης καθυποχρεώσεως δέομαι καὶ παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους κυρίους Κ. Μπαλτᾶν καὶ Δημ. Δημολίτζαν νὰ λάβωσι σπλάγχνα φιλανθρωπίας, εἶγον δμῶς πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς ιδίους παρομοίαν διάθεσιν καὶ θέλησιν ἀπροφάσιστον διὰ τὸν φθαρτὸν τοῦ χαμένου τούτου κόσμου καὶ ἀδηλον τοῦ φοβεροῦ δράκοντος, λέγω τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου καὶ ἀδυσωπήτου θανάτου μου καινοῦ ἡμῶν φθορέως, νὰ ἐπιστατήσωσι τώρα εἰς τὴν ταφήν μου, ποιοῦντες δλα τὰ γριστιανικὰ χρέη ώς δεῖ καὶ προσήκει· κοινῇ δὲ γνώμῃ καὶ εὐγαριστήσει ἔπειτα νὰ κοπιάσωσι δι' ὀλίγας ἡμέρας νὰ πληρώσωσι καὶ δικαιώσωσι δλους τοὺς γλυκυτάτους μου δανειστὰς κατὰ τὰ ἔγγραφά μου ἀνὰ χεῖρας αὐτῶν ἔχουσι κτλ. ἂν δὲ υπάρχῃ καὶ

λ/μός τις μικρός, νὰ πληρωθῇ· εύρισκεται αὐτὸς ὁ λ/μός εἰς τι φύλλον χαρτὶ σημειωμένον ἔξωθεν «προβλέψεις πραγματειῶν». Παρακαλῶ δὲ προσέτι ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς δι’ ὀλίγον διάστημα φιλτάτους μοι ἐπιτρόπους νὰ μὴ ζητήσητε οὐδὲν τίποτε ἀπὸ τοὺς χρεωφειλέτας μου, τὰ ὄνοματα τῶν ὅποιων φαίνονται εἰς τὸν γενικὸν λ/μὸν τῷ τίτλῳ «Κάσσα μετρητῶν», τὰ χρέη δ’ αὐτῶν εἶνε περὶ τὰ τάλληρα τετρακόσια ἀριθ. 400. Οἱ χρεῶσται μου δποῦ εἶνε εἰς θέσιν νὰ πληρώσωσιν εῖμαι βέβαιος δτὶ μόνοις των θέλει λάβωσι τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν νὰ δώσωσι τὸ χρέος των, τὰ ὄνοματα δ’ αὐτῶν εύρισκονται τακτικῶς γεγραμμένα εἰς τὰ βιβλία ὄνομαζόμενα «ληψοδοτικὸν» καὶ «πρόχειρον», τὰ λοιπὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀμέλειάν των δποῦ δὲν πιστεύω μένουσιν εἰς τὴν ἀπὸ μεγίστην καλοσύνην φροντίδα σας κτλ.

Δον Διατίθεμαι καὶ διορίζω νὰ δοθῶσι τῇ Κ^ρ Βασιλικῇ ἐκ μητρὸς ἔξαδέλφης μου γρ. τουρκικὰ 3000 τρεῖς χιλιάδες, δλα τὰ φορέματά μου καὶ βιβλία μου ἐν γένει δλα διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῆς. Νὰ δοθῶσι προσέτι γρ. τουρκικὰ πεντακόσια ἀριθ. 500 εἰς τὴν ἔγγονον, τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀγνοῶ, τῆς κυρίας Ζωήτζας ἐκ μητρὸς θείας μου, ἡ δποία ἀν ζῆ, νὰ λάβῃ καὶ αὐτὴ ἡ ίδια γρ. τουρκικὰ ἀριθ. 1000 χιλιαριμοίως νὰ δοθῶσιν εἰς δέκα, είκοσιν ἥ καὶ τριάκοντα συγγενεῖς — δὲν γνωρίζω δμως κανένα — ἀφοῦ ἥθελε παρουσιασθῶσι τακτικῶς εἰς διάστημα χρόνον ἕνα ἀνὰ γρόσια τουρκικὰ ἀριθ. 50 πενήντα, δι’ ὅσους δὲν ἔχουν ἀποδεικτικὰ ἔγγραφα, νὰ δοθῶσι γρ. τουρκικὰ ἀρ. 20 νὰ μὴ ἀγανακτήσωσι κατ’ ἐμοῦ ἔχοντας ἀδικον· δλοι δὲ οἱ ἀγνωστοί μου συγγενεῖς τακτικῶς καὶ μὴ παρουσιασθέντες νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι τὸν τελευταῖον ἀνέφερα ἀριθμὸν 30, καὶ ἀν τυχὸν φανῶσι καὶ ἄλλοι, νὰ μὴ λάβωσιν οὐδὲν τίποτε. Νὰ δοθῶσι δ’ ἀκόμη τῇ φιλτάτῃ μου καὶ ἀξιεράστῳ μου συζύγῳ Ἀναστασίᾳ Κυριάκη ποτὲ Πέτρου τάλληρα ἀρ. 500 πεντακόσια ὅποῦ εἶνε τὸ προικεῖόν της καὶ ἔτερα πεντακόσια ἀρ. 500 νὰ χρησιμεύσωσι καὶ αὐτὰ διὰ προικειόν της ἥ

δι' ὅτι ἄλλο εὑαρεστηθῆ, ὅμοι τάλληρα Βεν. χιλια, δλα τὰ φορέματά της ως εἶνε καὶ εύρισκονται, δλα τὰ κινητὰ τῆς οἰκίας παρ' ἐμοῦ προτοῦ καὶ τώρα νεωστὶ ἡγορασμένα καὶ δσα ἄλλα τῆς ἔχαρισθησαν νὰ ἦνε ἴδια ιδικά της ἔκτὸς τῶν βραχιολίων λεγόμενα. «Νίκος Ηάσχου».

Τῇ 28 Αὐγούστου 1852 μονομελεῖ Πρωτοδικείω Σπυρ. Κουλλούρης συμβολαιογράφος μανίκια ἢ μπελεζίκια, τὰ ὅποια εἶνε τῷ Εὐγ. Κωνστ. Στέργιῳ Χατζῆ Μάνθου καὶ ἐκράτησα ἐνέχυρον ταλ. 102.20 γρεωστεῖ καὶ ως εἰς τὸν τρίτον παράγραφον εἶπον τῷ ἔχαρισθησαν, καὶ ἀν αὐτὸς ὁ ἴδιος ζῆ καὶ ὑπάρχῃ, νὰ τῷ δοθῶσι καὶ ἐπιστραφῶσι χωρὶς τῆς παραμικρᾶς δυσκολίας καὶ αἰτιολογίας, ἄλλως πως ν' ἀφαιρεθῶσιν ἐκ τῶν ταλλήρων πεντακοσίων ὑμετέρων ἔχαρισθησαν ως ἀντικρυ τῇ Καὶ Ἀναστασίᾳ τάλληρα ἑκατόν, καὶ νὰ μείνωσι τάλληρα τετρακόσια διὰ τὴν Καὶ Ἀναστασίαν καὶ ἑκατὸν διὰ τὸν Καὶ Στέργιον Χατζῆ Μάνθου ἀξιασμὸς τῶν μπελεζίκιων του. Τὰ δὲ λοιπὰ γρήματά μου ἀν καὶ ὀλίγα καὶ σχεδὸν τίποτε ως πρὸς τὰς προσφορὰς τῶν κατὰ καιροὺς γενναίων πατριωτῶν ἡμῶν, μ' 8-λον τοῦτο παρακαλῶ θερμότατα ἀπαντας τοὺς κατὰ καιρὸν ἐφόρους καὶ ἐπιτρόπους τῆς Γενικῆς Συγκολῆς τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λοιπῶν καταστημάτων ἐν Ἰωαννίνοις τῇ φιλτάτῃ μου πατρίδι νὰ ἐπιμελῶνται δπως ἀσφαλῶς νὰ τοκίζωνται τώρα, διὸ ἐπιφορτίζονται καὶ οἱ ρηθέντες κύριοι Μπαλντᾶς καὶ Δημολίτζης νὰ συμμεθέξωσι μετὰ τῆς ἐντιμότητος ἡμῶν δπως κατατεθῶσιν αὐτὰ τὰ ὀλίγα μετρητὰ ὅμοι μὲ ἐκεῖνα τῶν χρεωφειλέτων μου, συμποσούμενα περίπου Μουχουδιέδες ἀριθ. 3000 τρεῖς γιλιάδες ἢ καὶ περισσότερα, δσα δηλαδὴ μείνωσι καθαρά, ἀσφαλέστατα· τώρα δὲ γνωμοδοτῶ καὶ παρακαλῶ νὰ ἐγκρίνητε τὴν θέλησίν μου, νὰ κατατεθῶσιν εἰς τὴν Τράπεζαν τῶν Ἀθηνῶν· μετὰ παρέλευσιν δὲ γρόνων μένει μόνη ἡ φροντὶς εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἀγαθῆς διευθύνσεως ὑμῶν τῶν κατὰ καιροὺς ἐφόρων καὶ ἐπιτρόπων εἰς τὰ γενικὰ καταστήματα τῆς γλυκυτάτης μου πατρίδος, λέγω τὰ Ἰωάννινα. Τὸν καρπὸν αὐτῶν ἥτοι τὸ

χρονικὸν διάφορον καὶ ὅχι ποτὲ τὸ κεφάλαιον, τὸ ὅποιον διατίθημι νὰ ἡνε αἰώνιον καὶ ἔως οὗ ὁ φθαρτὸς κόσμος εἴνε καὶ εύρισκεται, νὰ δίδηται εἰς δύο ἥ καὶ τρία πτωχὰ παιδία, δταν ἔχωσι τὴν θέλησιν νὰ σπουδάσωσι, τὰ ὅποια καὶ πάντοτε νὰ λαμβάνητε τὴν καλοσύνην νὰ εύρισκωνται καὶ δταν ἡνε περισσότερα τῶν τριῶν, νὰ ψηφοφορήτε, καὶ ὅποιουδήποτε τύχη· δταν ὑπάρχῃ δμως νέος τις ἐκ τῆς συγγενείας μου δσον μακρὰ καὶ ἀν ἡνε ἥ συγγένεια, μὲ υποχρεοῦτε τὰ μέγιστα νὰ ἐμπεριέχηται ἥτοι νὰ ἡνε εἰς ἐκ τῶν δύο ἥ τῶν τριῶν παντοτεινῶς καὶ αἰώνιως. Πρὸς ἀνακούφισιν δὲ καὶ ἐλάττωσιν, ως διογματίζει ἥ ιερὰ ἡμῶν θρησκεία, ἥν καὶ μετὰ πολλῆς κατανύξεως λατρεύων ὑμνολογῶ, να γίνηται κατ' ἔτος εἰς κάθε χρόνον τὴν ἡμέραν τοῦ ἀγίου Νικολάου ἐν συλλείτουργον διὰ τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀπάσης τῆς φαμιλίας αὐτοῦ καθ' δλην τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ ἀρμονίαν (καὶ μὲ λογίδριον ἀν ἡνε ιεροκήρυξ, δστις νὰ κηρύττῃ στεντωρίᾳ τῇ φωνῇ τὰ περὶ τῆς βραχυνιότητος τοῦ παρόντος φθαρτοῦ καὶ μηδενικοῦ κόσμου καὶ λοιπὰ ἀποβλέποντα τὴν ὡφέλειαν καὶ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, τὸ ἀθάνατον κειμήλιον καὶ θησαυρὸν παντοτεινὸν κτλ. κτλ. Νὰ μνημονεύωνται δὲ εἰς αὐτὴν τὴν θείαν καὶ ιερὰν τελετὴν τὰ ἀκόλουθα ὄνόματα: Νίκος Πάσχος· τεθνεώτα: 'Ιωάννης καὶ Παναγῆς γονεῖς μου, Κωνσταντῖνος καὶ Ἀθανάσιος διδάσκαλοί μου, Νικολάου δούλου σας τοῦ ἀμαρτωλοῦ· ζῶντα: τὰ δνόματα τῶν ἐφόρων καὶ ἐπιτρόπων κατὰ καιροὺς ὑπαρχόντων, οἱ δποῖοι ἔφοροι καὶ ἐπιτροποι θερμοπαρακαλοῦνται ν' ἀφκιρῶσι τάλληρα 20 ἥ 25 εκοσιν ἥ καὶ εἰκοσιπέντε ὅσα ἔξαρκέσωσιν ἀπὸ τὸν τόκον τῶν χρημάτων μου ἥθελε κάθε χρόνον λαμβάνουσιν, ωστε πλουσιοπαρόχως τὴν ἡμέραν αὐτὴν τοῦ ἀγίου Νικολάου νὰ ἔξοδεύωνται εἰς κόλυβα καὶ ιερὰν λειτουργίαν.

Κατὰ τὸν ὅπισθεν διορισμόν μου ἀδικοῦνται τὰ πτωχὰ παιδία, παρακαλῶ δμως αὐτὰ θερμῶς καὶ μὲ πολλήν μου υποχρέωσιν νὰ μὲ συγχωρήσωσι διὰ νὰ στοχάζωμαι νὰ ἡνε ὡφέλιμον εἰς τὴν ψυχήν, ἀποβλέπων τὸ θεῖον καὶ ιερὸν συλλείτουρ-

γον, τὸ δποῖον νὰ γίνηται ἀνὰ ἔκαστον χρόνον εἰς κάθε ἐκκλησίαν, δηλαδὴ τῆς Μητροπόλεως ἀγίου Ἀθανασίου, ἀγίου Νικολάου, τοῦ Ἀρχιμανδρείου, δπου ἡ γλυκυτάτη μου μήτηρ ἐνεταφιάσθη, τῆς ἀγίας Μαρίνης, καὶ δποτε ἀξιολογηθῇ, νηνεμίας ούσης, καὶ εἰς τοῦ ναοῦ τῆς Περιβλέπτου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ εἰς καθ' ἔκαστον χρόνον αἰωνίως ὥστε ὁ κόσμος ὑπάργει νὰ γίνωνται τὰ ἴδια καὶ ἀπαράλλακτα καὶ τῆς ρήθείσης ἀγίας ἐκκλησίας. Φίλτατοί μοι πατριώται, μὴ ἀμελήσητε διὰ τὴν ὀλίγην ποσότητα νὰ ἐκπληρώσητε τὴν θερμήν μου δέησιν καὶ ἐκτενῆ ἰκεσίαν μου, διότι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐνῷ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλον εἰς τὸ Γαζοφυλάκιον ἀπειρον καὶ χρυσὸν καὶ ἀργυρον, ἐκίνησε περισσότερον τὴν προσφορὰν τῆς χήρας (Μάρκου ψ. Β)· πάντες ἐκ τοῦ περισσεύματος αὐτῶν ἔβαλον, αὐτὴ δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα δσα εἶχεν ἔβαλεν, δλον τὸν βίον αὐτῆς, δποῦ ἦτο, ὡς καλῶς γινώσκετε, λεπτὰ δλα δύο· ἐκ τούτου τοῦ θείου ρήτου κινούμενος καὶ δ μὲ βαθὺ σέβας καὶ μεγίστην ἀγάπην ὑποσημειωμένος ποτὲ πατριώτης σας, νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω καὶ ὅχι νὰ δικαιολογήσω νὰ συντάξητε καὶ μὲ τὴν ἀνήκουσαν προσοχὴν νὰ ἐξετάσητε τὴν μεγίστην μου ἔφεσιν καὶ ἄμετρον θέλησίν μου καὶ ὅχι τὴν ὀλιγότητα τῆς προσφορᾶς μου· διότι ἐπεθύμουν καὶ ἥθελον μὲ πολλαπλάσιον χρηματικὴν ποσότητα καὶ ὅχι μὲ μηδενικὰ νὰ φανῶ ὡφέλιμος, ὡς καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀξιομακάριστοι πατριώται, καὶ εὔεργετικὸς τῇ τερπνοτάτῃ μου γῇ καὶ πατρίδι, τὰ Ἰωάννινα καὶ τὰ λοιπὰ ἀφαιρούμενα τῇ οἰκείᾳ τῆς μεγάλης ἡμῶν ἀγαθῆς διαθέσεως καὶ ἀπείρου καλοσύνης κτλ. κτλ. ἡ παρούσα μου διαθήκη νὰ τυπωθῇ καὶ διαμοιρασθῇ εἰς δλας τὰς ιερὰς ἐκκλησίας Ἰωαννίνων, σχολεῖα καὶ λοιπὰ καταστήματα, ὥστε κατ' ἔτος δλοι κοινῶς νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ προσέχωσι τὴν ἀκεραιότητα αὐτῆς, πρὸς τὸ παρὸν δὲ νὰ τυπωθῶσι φύλλα πενήντα ἀρ. 50 καὶ νὰ διαμοιρασθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐδὼ ἐπιτρόπους μου ΚΚ. Μπαλντᾶν καὶ Δημ. Δημολίτζαν, καὶ μετὰ παρέλευσιν χρόνων δέκα ἀπὸ τοὺς κατὰ καιρὸν ἐφόρους καὶ ἐπι-

τρόπους τῶν Ἰωαννίνων ἀλλα φύλλα 50, καὶ αὐτὸν νὰ ἔξακολουθῇ πάντοτε χωρὶς ἀμέλειαν· εἰς Ἑλλειψιν δὲ ιεροκήρυκος ἀναγινώσκονται τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐπ' ἐκκλησίᾳ ἐν ταύτῃ τῇ διαθήκῃ μου κάθε χρόνον, καὶ νὰ φυλάττωνται σῶς καὶ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, ώστε κάθε ἀγαθὸς πατριώτης νὰ καταθέτῃ ἀδιστάκτως τὴν μεγάλην.

ΝΙΚΟΣ ΠΛΑΣΧΟΣ.

Τῇ 30 Αὐγούστου 1852 ὥφθη Χρ. Κογεβίνας τοῦ Πρωτοδικείου.

Τῇ 28 Αὐγούστου 1852 Μονομ. Πρωτοδικείου.

Τὰς 23 Απριλίου 1847 Κορφούς.

ΣΠ. ΚΟΥΛΛΟΥΓΡΗΣ
Συμβολαιογράφος.

Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε ἐλέησον ἡμᾶς· πάσης γὰρ ἀπολογίας ἀποροῦντες ταύτην σοι τὴν ἰκεσίαν ως Δεσπότη οἱ ἀμαρτωλοὶ προσφέρομεν, ἐλέησον ἡμᾶς.

Πρῶτον καὶ κατ' ἀρχὰς μυριοπόθητοί μοι γονεῖς καὶ δμοιοπαθεῖς ἀδελφοί, ἀνοικταῖς ταῖς ἀγκάλαις δεόμενος εὔχομαι καὶ δλὴ μου τῇ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ ἰκετεύω ἐκτενῶς, παρακαλῶ τὸν πανοικτήρμονα, φιλάνθρωπον καὶ πολυεύσπλαχνον δημιουργὸν καὶ πλάστην ἡμῶν Θεὸν δπως Ἰλεως, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος γένοιτο, καὶ ἐκ τοῦ πλούτου τῆς ἀπείρου αὐτοῦ ἀγαθότητος δῶσῃ καὶ παρέξῃ μικράν τινα ἀνεσιν καὶ παραμυθίαν εἰς τὰ πλημμελήματα καὶ ἀπειροπληθῇ παραπτώματα ἐμοῦ τῇ οἰκείᾳ θελήσει ἡμαρτηκότος καὶ πταίσαντος· ὁ ἀμαρτωλὸς δὲ ἐγὼ καὶ τῇ ἀμαρτίᾳ δλος βεβυθισμένος μετὰ πολλῶν καὶ θερμῶν δακρύων προστρέγων καταφεύγω καὶ εἰς τὴν οἰκείαν δέησιν καὶ κοινὴν παράκλησιν ἀπάντων τῶν ἀγίων καὶ θεοφόρων πατέρων, προφητῶν, ἀποστόλων, δμολογητῶν, ἀσκητῶν, μαρτύρων, πατριαργῶν, ιεραρχῶν καὶ ἀγίων διδασκάλων δπως ἔντευξιν καὶ ἔντονον παράκλησιν ποιήσωσιν εἰς τὸν πανάγαθον ἡμῶν Θεὸν

δι' ἐμὲ τὸν ἐν πολλαῖς καὶ ἀμετρήτοις ἀμαρτίαις ἀπειράκις παραπεσόντα· ταυτογρόνως δ' οὖν δυσωπῶ γονυπετῶς καὶ δέομαι γονυχλιτῶς τὴν ὑπερευλογημένην δέσποιναν ἡμῶν θεογεννήτριαν καὶ ἀειπαρθένον Μαρίαν, τὴν κοινὴν ἡμῶν ἀληθινὴν μητέρα καὶ κατὰ μεγίστην χάριν μητέρα, ἵνα τὸ κοκκίνωπον αὐτῆς χεῖλος μόνον κινήσῃ καὶ εἰπῇ πρὸς τὸν φιλοστοργότατον, γλυκύτατον καὶ ἔρασμιώτατον μονογενῆ αὐτῆς υἱὸν «χορήγησον, δὸς τῷ νῦν προσπεσόντι ἀσώτῳ υἱῷ καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς τε καὶ καρδίας μετανοοῦντα τὴν ἄφεσιν καὶ τελείαν συγχώρησιν» καὶ ἀρκεῖ μοι, φθάνει μοι αὐτὸ τοῦτο διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν ἀν καὶ ἀναξίως δακρυρροῶν ζητῶ καὶ τὰ λοιπὰ σιωπῶ, φωνάζων τρεῖς ᾧ! ἀδελφοί, ᾧ! μυριάκις ᾧ! καὶ ὅχι τρεῖς.

Βού Κατὰ γρέος δ' ἀπαρκίτητον ἔρχομαι καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς διαμένοντας ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ παρόντος ματαίου, βραχυνίου καὶ ὡκυμόρου κόσμου· ζητῶ ὅχι μόνον τὴν ἄφεσιν καὶ συγγνώμην τῶν πλημμελημάτων μου δι' ὅσων λόγῳ, ἔργῳ ἢ διανοίᾳ ἡμαρτον καὶ ἔσφαλον πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς ιδίους ἐκῶν ἢ ἄκων, ἀλλ' ἀπαξάπαντας μὲ συντριβὴν ἔκούσιον καὶ θέλησιν ψυχῆς τε καὶ καρδίας νὰ ικετεύσητε καὶ παρακαλέσητε τὸν παραδεχόμενον κάθε ἀμαρτωλὸν καὶ πταίστην πλάστην καὶ δημιουργὸν Κύριον καὶ θεὸν ἡμῶν τὸν ἐρχόμενον καλέσαι κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν αὐτοῦ φῆσιν ἀμαρτωλούς καὶ πταίστας ἵνα δῶμοι τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν, ἀνομιῶν, ἀπείρων βλασφημιῶν καὶ ἀνοσιουργημάτων μου κτλ. κτλ. κτλ. παρ' ἐμοῦ δὲ τοῦ νῦν ἀφώνου καὶ βεβυθισμένου ποτὲ τῇ ἀμαρτίᾳ ἐστάθητε καὶ εἴσθε συγκεχωρημένοι, καὶ ἐξεφώνησεν αὐτὸ τοῦτο ἐν καιρῷ ἐξ ὅλης μου τῆς ψυχῆς καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας μου.

Γού Μετὰ πολλῆς καθηποχρεώσεως δέομαι καὶ παρακαλῶ τὸν ἐντιμότατον Κοντινού Αθανασίου Κεφαλᾶ καὶ τοὺς ἐντίμους κυρίους Απόστολον Δάρκην καὶ Κοντινού Σπυρίδοναν τὸν φθαρτὸν τοῦ ματαίου τούτου κόσμου, νὰ ἐπιστατήσωσι τώρα εἰς ταφήν μου,

ποιούντες δλα τὰ χριστιανικὰ χρέη ως δεῖ καὶ προσήκει. Νίκος Πάσχου. Κοινῇ θελήσει καὶ εὐχαριστήσει ἔπειτα νὰ κοπιάσωσι δι' ὀλίγας ἡμέρας νὰ πληρώσωσι καὶ νὰ δικαιώσωσιν δλους τοὺς γλυκυτάτους μου δανειστὰς κατὰ τὰ ἔγγραφά μου ἀνὰ χεῖρας αὐτῶν ἔχουσι κτλ. ἂν δὲ ὑπάρχῃ καὶ λ/μός τις μικρός, νὰ πληρωθῇ. Εύρισκεται αὐτὸ τὸ χρέος μου εἰς κόλλαν μίαν ἔξωθεν σημειωμένον «προβλέψεις πραγματειῶν»· παρακαλῶ δὲ προσέτι υμᾶς αὐτοὺς τοὺς δι' ὀλίγον διάστημα φιλτάτους μοι επιτρόπους νὰ μὴ ζητήσωσιν οὐδὲν τίποτε ἀπὸ τοὺς χρεωφειλέτας μου, τῶν δποίων τὰ ὄνόματα φαίνονται εἰς τὸν γενικὸν λ/μὸν παρόντος χρόνου τῷ τίτλῳ κάσσα μετρητῶν· τὰ χρέη δ' αὐτῶν εἶνε τάλληρα 359 καὶ 19/00· οἱ χρεῶσται μου δὲ δποῦ εἶνε εἰς καλλίστην θέσιν νὰ πληρώσωσιν, εἶμαι βέβαιος διὰ τὴν καλὴν ἀρμονίαν ὃποῦ πάντοτε ἐφυλάξαμεν δτι μόνοι μοναχοί των θέλει λάβουσι τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν καὶ δώσωσιν ἢ πέμψωσιν ἐν καιρῷ τὰ χρέη των· τὰ ὄνόματα δ' αὐτῶν εύρισκονται τακτικῶς γεγραμμένα εἰς τὰ βιβλία ὄνομαζόμενα «ληψοδοτικὸν καὶ πρόχειρον»· ἂν τυχὸν δὲ καὶ ἀμελήσωσιν οἱ τίμιοι χρεωσταί μου, ὃποῦ ποτὲ δὲν πιστεύω νὰ ἔχαποστείλωσι τὰ χρέη των, τότε μένει νὰ λάβητε, τιμιώτατοι καὶ σεβασμιώτατοι ἐπίτροποι, δλίγην δλιγωτάτην φροντίδα νὰ ζητήσετε κτλ.

Δον Διατίθημι καὶ διορίζω νὰ δοθῶσι τῇ Κ^α Βασιλικῇ ἐκ μητρὸς ἔξαδέλφη μου γρόσια τουρκικὰ ἀρ. 4000 τέσσαρας χιλιάδας, δλα τὰ φορέματά μου καὶ βιβλία μου, ἐν γένει δλα νὰ μεταχειρισθῇ δπως τῇ φανῇ καταλληλότερον κτλ.

Νὰ δοθῶσι προσέτι γρόσια τουρκικὰ ἀρ. 500 πεντακόσια εἰς τὴν ἔγγονον, τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀγνωῶ, τῆς ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει οὕσης Κ^α Ζωήτσας ἐκ μητρὸς θείας μου.

Ομοίως νὰ δοθῶσιν εἰς δέκα ἢ εἴκοσι συγγενεῖς, δὲν γνωρίζω ὅμως κανένα, ἀφοῦ ἥθελον παρουσιασθῶσι τακτικῶς εἰς διάστημα χρόνου ἔνα, ἀνὰ γρόσια τουρκικὰ ἀρ. 50 πενήντα εἰς καθ' ἔκαστον αὐτῶν, καὶ ἀν τυχὸν φανῶσι περισσότεροι συγγε-

νεῖς ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν 20 εἴκοσι ἀνωτέρῳ ἀνέφερα, νὰ μὴ λάβωσιν οὐδὲν τίποτε τακτικῶς καὶ μὴ παρουσιασθέντες.

Νὰ δοθῶσι δ' ἀκόμη τῇ φιλτάτῃ μοι καὶ ἀξιεράστῳ μοι συζύγῳ Ἀναστασίᾳ Κυριάκῃ ποτὲ Πέτρου τάλληρα ἀρ. 500 ὅπου εἶνε τὸ προικεῖον της, καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἔτερχ τάλληρα 500, τάλληρα 1000 χιλιαὶ δλα, δλα τὰ φορέματά της ὡς εἶνε καὶ εὑρίσκονται, δλα τὰ κινητὰ τῆς οἰκίας παρ' ἐμοῦ προτοῦ καὶ τώρα νεωστὶ ἡγορασμένα, καὶ δσα ἄλλα τῇ ἐχαρίσθησαν, νὰ ἦνε ἴδια ἴδικά της καὶ νὰ μεταχειρισθῇ ὡς βούλεται καὶ θέλει.

Νὰ δοθῶσι προσέτι καὶ τῷ εὐγ. Κ^Ψ Στεργίῳ Χ. Μάνθου δταν οὗτος ὑπάρχῃ, ἄλλως πως νὰ μὴ δοθῇ οὐδὲν τίποτε εἰς ἄλλον τινά, Βενέτικα τάλληρα ἀρ. 100 ἑκατόν, τιμὴ τῶν βραχιολίων των (μανίκια ἢ καὶ μπελεζίκια λεγόμενα), ἐπειδὴ καὶ τὸ πρός με χρέος του τάλληρα 102 ²⁰/₁₀₀ ἐχαρίσθη εἰς τὸν τρίτον παράγραφον ἐξηγήθη. Ἐν ζευγος κειμέρια μὲ μικρὰ πετράδια καὶ ταμβακέλα μία (ἀσιμένια καὶ γρυσωμένη) εἶνε ἴδικά του καὶ μὲ τὰ εἶχε ἀφῆσει ἐδῶ ἵνα διὰ νὰ μοὶ στείλῃ τὸ χρέος του ἀνωτέρῳ ἐσημείωσα. Τὰ δὲ λοιπὰ χρήματά μου ἀν καὶ δλίγα καὶ σγεδὸν τίποτε ὡς πρὸς τὰς προσφορὰς τῶν κατὰ καιροὺς γενναίων πατριωτῶν ἡμῶν, μ' δλον τοῦτο παρακαλῶ θερμότατα ἀπαντας τοὺς κατὰ «Νίκος Πάσχου» καιροὺς ἐφόρους καὶ ἐπιτρόπους τῆς Γενικῆς Σχολῆς, τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λοιπῶν καταστημάτων ἐν Ἰωαννίνοις τῇ φιλτάτῃ μοι γῇ καὶ ποθεινοτάτῃ μοι πατρίδι νὰ ἐπιμελῶνται δπως ἀσφαλῶς νὰ τοκίζωνται, ταύτην δὲ τὴν φορὰν ἐπιφορτίζονται καὶ οἱ ρηθέντες ἐπίτροποί μου Κυρ. Κεφαλᾶς, Δάρας καὶ Πριμικίρης νὰ συμμεθέξωσι μετὰ τῆς ἐντιμότητος ὥστε νὰ κατατεθῶσιν αὐτὰ τὰ δλίγα μετρητὰ ὄμοι μὲ ἔχεινα τῶν χρεωφειλετῶν μου, συμπισούμενα περίπου εἰς Ἀμερικῆς Κολ. ἀριθ. 3000 τρεῖς χιλιάδες ἢ καὶ περισσότερον, δσα δηλαδὴ μείνωσι καθαρά, εἰς μέρος καὶ τόπον ἀσφαλέστατον.

Τώρα δὲ γνωμοδοτῶ καὶ παρακαλῶ ἀφοῦ συσκεφθῆτε καὶ

έγκρινητε τὴν γνώμην μου, νὰ κατατεθῶσιν εἰς τὴν Τράπεζαν τῶν Ἀθηνῶν, ἢ δταν σταθῆ εύχολον καὶ ὅπου εἶνε δλη ἡ θέλησίς μου καὶ ἡ ἀπόφασίς μου νὰ κατατεθῶσιν αἰώνια εἰς ἐν τῶν χωρίων Ζαγορίου ἢ καὶ εἰς δύο ἢ καὶ τρία γωρία τοῦ Ζαγορίου, καὶ δταν δὲν ἐπιτύγητε αὐτὸ τοῦτο, κοινῇ τῇ γνώμῃ καὶ εὐχαριστήσει καταθέσατε ὅπου εὔαρεστηθῆτε καὶ ἀσφαλέστερα στοχασθῆτε. Μετὰ παρέλευσιν δ' ὄλιγων ἢ πολλῶν ἐτῶν μένει δλη ἡ φροντίς καὶ ἡ θέλησίς εἰς τὴν διάθεσιν τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς διευθύνσεως ὑμῶν τῶν κατὰ καιροὺς ἐφόρων καὶ ἐπιτρόπων εἰς τὰ γενικὰ καταστήματα τῆς γλυκυτάτης μου πατρίδος τὰ Ἰωάννινα, τὰ πολὺ παρὰ πολὺ ποθεινά μοι.

Τὸν καρπὸν αὐτῶν τῶν χρημάτων μου ἥτοι τὸ γρονικὸν διάφορον καὶ ὅγι ποτὲ τὸ κεφαλαιον, διατίθημι νὰ ἦνε αἰώνια καὶ ὥστε ὁ φθαρτὸς κόσμος εἶνε καὶ εύρισκεται, νὰ δώσητε εἰς δύο ἢ καὶ τρία πτωχὰ παιδία, δταν ἔχουν τὴν θέλησιν νὰ σπουδάζωσι, τὰ δποῖα νὰ λαμβάνωσι πάντοτε τὴν καλοσύνην κατὰ καιροὺς εὔγ. ἐπίτροποι νὰ εύρισκωσι, καὶ δταν ἦνε περισσότερα τῶν τριῶν, νὰ ψηφιφορῶσι τὰ δνόματα καὶ δποιουδήποτε τύχωσιν· δταν ὑπάρχῃ δμως νέος τις ἐκ τῆς συγγενείας μου, δσον μακρὰν καὶ ἀν ἦνε ἡ συγγένεια, μὲ ὑποχρεόνετε τὰ μέγιστα νὰ ἐμπεριέχηται ἥτοι νὰ ἦνε εἰς ἐκ τῶν δύο ἢ τῶν τριῶν νέων πάντοτε καὶ αἰωνίως πρὸς ἀνακούφισιν δὲ καὶ ἐλάττωσιν τῶν πολλιῶν μου καὶ ἀπείρων ἀμαρτημάτων ὡς καὶ δογματίζει ἡ παραίνει ἡ ιερὰ ἡμῶν ἐκκλησία (ἥν μετὰ ἐδαφιαίας μου κατανύξεως λατρεύων ὄμολογῷ) νὰ γίνηται εἰς καθέκαστον χρόνον τὴν ἡμέραν τοῦ ἀγίου Νικολάου συλλείτουργον ἐν διὰ τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀπάσης τῆς φαμιλίας αὐτοῦ καθ' δλην τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ ἀρμονίχν, καὶ μὲ λογίδριον ἀν ἦνε ίεροκήρυξ, δστις διὰ παντὸς στεντωρίᾳ τῇ φωνῇ νὰ κηρύττῃ τὰ περὶ τῆς βραχυβιότητος τοῦ παρόντος φθαρτοῦ καὶ μηδενικοῦ κόσμου κπλ. ἀποβλέποντα τὴν ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς δποῦ εἶνε τὸ ἀθάνατον κειμήλιον καὶ ὁ αἰώνιος καὶ ἀτελείωτος θησαυρὸς καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὰ λοιπά καὶ τὰ λοιπά· εἰς αὐ-

τὴν δὲ τὴν ἀγίαν καὶ ἱερὰν τελετὴν νὰ μνημονεύωνται τὰ ἀκόλουθα δινόματα, τεθνεώτων·

» Ἰωάννης καὶ Πανάγιω γονεῖς μου,

» Πάσχος καὶ Λάμπρος πάπποι μου,

» Κωνσταντῖνος καὶ Ἀθανάσιος διδάσκαλοί μου,

» Νικολάου δούλου σας τοῦ ἀμαρτωλοῦ.

Ζώντων, τὰ δινόματα τῶν ἐφόρων καὶ ἐπιτρόπων κατὰ καιροὺς ὑπαρχόντων, οἱ δποῖοι ἔφοροι καὶ ἐπίτροποι θερμοπαρακαλοῦνται ν' ἀφαιρῶσι τάλληρα εἰκοσιν ἥ καὶ εἰκοσιπέντε 25, ίσως ἐξαρκέσωσι δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν, ἀπὸ τὸν τόκον τῶν χρημάτων μου ἥθελε κάθε χρόνον λαμβάνουσι, ὥστε πλουσιοπαρόχως τὴν ἡμέραν αὐτὴν τοῦ ἀγίου Νικολάου νὰ ἐξοδεύωνται εἰς κόλυβα, εἰς ἱερὰν λειτουργίαν «Νίκος Πάσχος». Κατὰ τὸν ὅπισθεν διορισμόν μου ἀδικοῦνται ὄλιγον τὰ πτωχὰ παιδία παρακαλῶ διμως αὐτὰ θερμῶς καὶ μὲ πολλὴν ὑπογρέωσιν νὰ μὲ συγγωρῶσι πάντοτε διὰ νὰ ἐστογάσθην πολὺ ἀναγκαῖα πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἀμαρτωλῆς μου ψυχῆς τὸ θεῖον καὶ ιερὸν συλλείτουργον, τὸ δποῖον νὰ γίνηται ἀνὰ ἔκαστον χρόνον εἰς κάθε ἐκκλησίαν, δηλαδὴ τῆς Μητροπόλεως ἀγίου Ἀθανασίου, ἀγίου Νικολάου, τοῦ Ἀρχιμανδρείου, δπου ἡ γλυκυτάτη μου μήτηρ ἐνταφιάσθη, τῆς ἀγίας Μαρίνης καὶ δποτε ἀξιωθῆ νηνεμίας οὕσης καὶ εἰς τὸν ναὸν τῆς Περιβλέπτου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ εἰς καθ' ἔκαστον χρόνον αἰωνίως ὥστε ὁ κόσμος ὑπάρχει νὰ γίνωνται τὰ ἴδια καὶ ἀπαράλλακτα εἰς τὰς ρηθείσας ἀγίας ἐκκλησίας.

Φίλτατοί μοι πατριώται! μὴ ἀμελήσῃς διὰ τὴν ὄλιγην ποσότητα τῆς συνεισφορᾶς μου ν' ἀναπληρώσῃς τὴν θερμήν μου δέησιν καὶ ἐκτενῆ ἰκεσίαν μου, ως καθότι, γωρὶς νὰ ἐκταθῶ εἰς ἄλλα παραδείγματα, λέγω τὸ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐνῷ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλον εἰς τὸ Γαζοφυλάκειον ἀπειρον χρυσὸν καὶ ἀργυρὸν, ἐπήγεσε περισσότερον τὴν προσφορὰν τῆς χήρας (Μαρκ. ψ. Β)· πάντες ἐκ τοῦ περισσεύματος αὐτῶν ἔβαλον, αὐτὴ δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα

δσα εἶχεν ἔβαλεν, δλον τὸν βίον αὐτῆς, δποῦ ἦτο, ώς καλῶς γινώσκετε, δλα λεπτὰ δύο· ἐκ τούτου τοῦ θείου ρήτορος κινούμενος καὶ δ μὲ βαθὺ σέβας καὶ μεγίστην ἀγάπην ὑποσημειούμενος ποτὲ πατριώτης σας (τανῦν δὲ γῆ καὶ σποδός, μηδέν, τίποτε) νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω, καὶ ὅχι νὰ δικαιολογήσω, νὰ συντάξητε καὶ μὲ τὴν ἀνήκουσαν προσοχὴν νὰ ἔξετάσητε τὴν μεγίστην μου ἔφεσιν καὶ ἄμετρον θέλησίν μου καὶ ὅχι τὴν ὄλιγότητα τῆς προσφορᾶς μου· διότι βέβαιον ἦτο δτι ἐπεθύμουν νὰ ἥθελα μὲ πολλαπλάσιον χρηματικὴν ποσότητα καὶ ὅχι μὲ μηδενικὰ νὰ φανῶ ὡρέλιμος, ώς καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀξιομακάριστοι πατριώται καὶ εὔεργέται, τῇ τερπνοτάτῃ μοι γῆ καὶ πατρίδι, τὰ Ἱωάννινα, κτλ. ἀφιερούμενα τῇ αἰσίᾳ τῆς μεγίστης ὑμῶν ἀγαθῆς διαθέσεως καὶ ἀπείρου καλοσύνης κτλ. κτλ.

Ἡ παροῦσα διαθήκη νὰ τυπωθῇ καὶ διαμοιρασθῇ εἰς δλας τὰς ιερὰς ἐκκλησίας τῶν Ἱωαννίνων, σχολεῖα καὶ λοιπὰ καταστήματα, ὥστε κατ' ἔτος δλοι κοινῶς νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ προσέχωσι τὴν ἀκεραιότητα αὐτῆς.

Διὰ ταύτην τὴν πρώτην φορὰν θερμοπαρακαλοῦνται οἱ ἐδῶ φίλτατοι μου ἐπίτροποι Κ. Κεφαλᾶς, Δάρας καὶ Πριμικίρης νὰ τυπώσωσι φύλλα πενήντα 50 καὶ νὰ διαμοιρασθῶσιν ώς ἀνωτέρω εἰς τὰς ἀγίας καὶ ιερὰς ἐκκλησίας καὶ λοιπὰ καταστήματα καὶ μάλιστα εἰς κάθε ἔνα τῶν ιερέων, ὥστε νὰ ἐπαγρυπνήσωσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἔδιοι νὰ ἐκτελοῦνται μὲ δλην τὴν ἀνήκουσαν ἀκρίβειαν αἱ θερμαὶ δεήσεις μου.

Μετὰ παρέλευσιν δὲ χρόνων δέκα θερμοπαρακαλοῦνται οἱ κατὰ καιρὸν ἔφοροι καὶ ἐπίτροποι τῶν Ἱωαννίνων νὰ τυπώσωσιν ἄλλα φύλλα 20, καὶ αὐτὸ τοῦτο νὰ ἔξακολουθῇ πάντοτε καὶ χωρὶς νὰ βαρύνωνται οἱ εὐγ. καὶ γλυκύτατοι μοι ἔφοροι καὶ ἐπίτροποι, δτι θυητοὶ καὶ ἀγαθοεργοῦντες μεγάλως εὔεργετηθήσονται παρὰ Κυρίου Παντοκράτορος, δν καὶ ἐπικαλοῦμαι συνεργὸν ἡμῶν.

Εἰς ἔλλειψιν δὲ ιεροκήρυκος νὰ ἀναγινώσκωνται ἐπ' ἐκκλησίας τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν ταύτῃ τῇ διαθήκῃ μου κάθε χρόνον

καὶ νὰ φυλάττωνται σῶα καὶ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, ὥστε
κάθε ἀγαθὸς πατριώτης νὰ καταθέτῃ ἀδιστάκτως τὴν μεγάλην
ἢ μικρὰν κατάστασίν του εἰς τὴν διεύθυνσιν τοιούτων εὐγενῶν
καὶ εὔσυνειδήτων πατριωτῶν κτλ.

ΝΙΚΟΣ ΠΑΣΧΟΥ.

» Ιερεὺς ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΡΑΧΛΙΟΤΗΣ.

» ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΑΣΧΟΥ.

» Κ. ΜΠΑΛΝΤΛΣ, ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΛΣΑΜΑΤΖΗΣ μάρτυρας.

» ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΥΓΡΑΜΙΟΣ μάρτυρας.

13/25 Αύγουστου 1852 ίδίου ἀπογραφὴ εἰς τὰς πράξεις μου

‘Ο συμβολαιογράφος

ΣΠΥΡΙΔΩΝ π. ΣΤΑΜ. ΚΟΥΛΛΟΥΡΗΣ.

Αὕτη ἔστιν ἡ περίληψὶς τῶν μνησθέντων δύο μυστικῶν δια-
θηκῶν δποῦ ἐγὼ ὁ συμβολαιογράφος ἀνέγραψα ὡς ἔφημεν καὶ
δποῦ ἐπιφυλάττονται εἰς δεσμίδα 1^η πρώτην τῶν συναπτομέ-
νων ἐγγράφων ἀφορῶντα διαθήκας.

Ἐγεινε καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ συμβολαιογραφείῳ μου χεί-
μενον πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς Βασιλικῆς πύλης ταύτης τῆς πόλεως,
παρόντων τῶν μαρτύρων κυρίων Ἀγγέλου Βεντούρα ποτὲ
Λουϊγγιοῦ καὶ Ἰωάννου Χητήρη καὶ Χρήστου ἀμφότεροι τῆς
πόλεως ταύτης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΗΤΗΡΑΣ μάρτυρας.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΑΣ μάρτυρας.

ΠΕΤΡΟΣ ποτὲ ΙΩΣΗΦ ΜΠΟΙΑΚΗΣ

Συμβολαιογράφος Κερκύρας.

Ἄληθὲς ἀντίγραφον δι’ ἄλλης χειρὸς ἔξαχθέν.

Τὴν 6 Ιουλίου 1853.

(Τ. Σ.)

ΠΕΤΡΟΣ καὶ ΙΩΣΗΦ ΜΠΟΙΑΚΗΣ
Συμβολ. Κερκύρας.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Ή παροῦσα διαθήκη προσβληθεῖται ὑπὸ τῆς γῆρας ἀναστασίου Κυριάκη
δὲν ἔξετελέσθη.